

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 176/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť O. S., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 17 ods. 3, čl. 47 ods. 4, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1 Nt 8/2007 z 15. októbra 2007 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2011 doručená sťažnosť O. S., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 17 ods. 3, čl. 47 ods. 4, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Nt 8/2007 z 15. októbra 2007 a jemu predchádzajúcim postupom.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 T 42/2003 z 30. októbra 2003 (ďalej len „rozsudok z 30. októbra 2003“) uznaný vinným zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. mája 2005 a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov s jeho podmieneným odkladom na dobu troch rokov. Sťažovateľ bol odsúdený pod menom „A. D., nar...“.

Okresnému súdu bol 6. júna 2007 doručený návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania vo veci vedenej pod sp. zn. 6 T 42/2003. Sťažovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že bol odsúdený na základe obžaloby podanej Okresnou prokuratúrou Bratislava I sp. zn. 1 Pv 125/2003 zo 16. júla 2003 rozsudkom z 30. októbra 2003 pod menom a priezviskom neexistujúcej osoby (A. D., nar...) a jeho pravé meno a priezvisko je O. S. a narodil sa 4. marca 1968. Orgány činné v trestnom konaní ani súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci nezistovali jeho pravú identitu a ich *„jediným záujmom... bolo čím najskôr odsúdiť A. D. a vyhostiť ho z územia SR na územie U.“*.

Podľa názoru sťažovateľa *„boli zo strany príslušných orgánov činných v trestnom konaní od samého začiatku porušené základné zásady trestného konania uvedené v § 2 Tr. por., základné ľudské práva v zmysle Ústavy SR, a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd“*.

Okresný súd návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania vedeného pod sp. zn. 6 T 42/2003 uznesením sp. zn. 1 Nt 8/2007 z 15. októbra 2007 zamietol. Sťažovateľ následne podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť. Krajský súd ďalší procesný úkon v predmetnej veci, ktorým bola sťažovateľovi doručená výzva na zaslanie fotokópií identifikačných dokladov pod sp. zn. 2 Nt 6/2007, vykonal až 28. februára 2008. Sťažovateľ na túto výzvu krajského súdu odpovedal obratom.

V priebehu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 1 Nt 8/2007, ako ani v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 42/2003 sťažovateľ nielenže nemal tlmočníka, ale nebol ani nikým poučený, že oňho ako cudzí štátny príslušník, štátny občan U., môže požiadať. Súdny zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci týmto postupom podľa sťažovateľa porušili jeho základné práva zaručené v čl. 17 ods. 3 a čl. 47 ods. 4 ústavy.

V predmetnom konaní sa od 28. februára 2008 nekonalo, čím došlo k porušeniu sťažovateľovho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Keďže súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci nepribrali do konania tlmočníka, došlo taktiež k porušeniu sťažovateľovho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby *„odstránil stav právnej neistoty, ktorý svojvoľne privolil sudca OS BA 1. (námiety smerujúce proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 Nt 8/2007 z 15. októbra 2007 o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania, pozn.) Taktiež aby bol napravený stav z bodu 2. a 3. (námiety týkajúce sa nepribratia tlmočníka do konania a porušenia práva na obhajobu, pozn.) žiadam 3 000 € odškodné za tento protiprávny stav, ktorý vznikol porušením mojich práv a to konkrétne právo podľa čl. 47 ods. 4 Ústavy SR, čl. 17 ods. 3 Ústavy, čl. 12 ods. 2 Ústavy, čl. 50 ods. 3 Ústavy, čl. 48 ods. 2 Ústavy a Európsky dohovor pre ľudské práva čl. 6 ods. 3 a taktiež základných práv a slobôd“.*

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ namietal v sťažnosti porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 17 ods. 3, čl. 47 ods. 4 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. *I Nt 8/2007 z 15. októbra 2007* a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu. K porušeniu ním označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že

- jeho návrh na povolenie obnovy konania bol okresným súdom zamietnutý,
- do konania nebol pribratý tlmočník a ako cudzí štátny príslušník sa nemal možnosť adekvátne obhajovať,
- v konaní o povolení obnovy konania dochádza k priet'ahom.

A. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 17 ods. 3 a čl. 47 ods. 4 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Zákonný rámec v prípade s'ťažnosti s'ťažovateľa tvoria relevantné ustanovenia Trestného poriadku, a to v časti upravujúcej obnovu konania (§ 393 a nasl. Trestného poriadku). V predmetnom konaní okresný súd uznesením sp. zn. 1 Nt 8/2007 z 15. októbra 2007 rozhodol o zamietnutí s'ťažovateľovho návrhu na povolenie obnovy konania.

Podľa § 402 ods. 3 Trestného poriadku proti uzneseniu o návrhu na povolenie obnovy konania je prípustná s'ťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o s'ťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým s'ťažovateľ podal s'ťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III ÚS 79/02).

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd konajúci v súčasnosti o s'ťažnosti s'ťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 Nt 8/2007 z 15. októbra 2007 je súdom s plnou

jurisdikciou, v ktorého právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu. Sťažovateľ teda realizáciou svojho práva na obhajobu v priebehu uvedeného konania má možnosť účinným spôsobom namietať porušenie svojich v sťažnosti označených práv pred všeobecným súdom, a preto ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

B. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Povinnosťou súdov vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky garantovať právo na prerokovanie vecí v primeranej dobe vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu v primeranej dobe (obdobne napr. III. ÚS 111/04, III. ÚS 347/04, III. ÚS 11/05, III. ÚS 81/05, III. ÚS 107/06).

Účel označených práv v trestnom konaní pred súdom možno definovať aj ako potrebu, aby stav právnej neistoty osoby obžalovanej z trestného činu, o ktorej vine má rozhodnúť súd, bol odstránený právoplatným súdnym rozhodnutím v primeranej lehote.

Pri obnove konania podľa Trestného poriadku môže byť toto právo porušené v zásade len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania.

V konaní o návrhu na obnovu konania – v štádiu do rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania – nie je aplikovateľný čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov ani čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa práva na prejednanie záležitosti súdom v primeranej lehote, pretože nejde o rozhodovanie v merite vecí (t. j. o vine sťažovateľa, resp. o oprávnenosti trestného obvinenia proti nemu) a o odstránenie

stavu jeho právnej neistoty právoplatným súdnym rozhodnutím vo veci samej (obdobne napr. I. ÚS 63/05, III. ÚS 107/06).

Takéto rozhodnutie (ktorého sa týkajú označené práva sťažovateľa) bolo totiž už vydané v pôvodnom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 6 T 42/2003 a v zmysle § 393 ods. 1 Trestného poriadku predstavuje dôvod, pre ktorý nemožno v trestnom stíhaní tej istej osoby pre ten istý skutok pokračovať, pokiaľ nebola povolená obnova konania. Právna neistota sťažovateľa bola odstránená právoplatným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 T 42/2003 z 30. októbra 2003.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011